

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ
Filozofická fakulta
Historický ústav

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor: **Andrea Stejskalová**
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Historie se zaměřením na vzdělávání
Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání
Název: **Jan ze Šelmberka na dvoře Vladislava Jagellonského**
Vedoucí práce: PhDr. Zdeňek Beran, Ph.D.
Oponent: Mgr. Lenka Doová, Ph.D.

Předkládaná BP se věnuje politické dráze Jana ze Šelmberka za vlády Vladislava II. Jagellonského. Text v rozsahu 39 stran (s. 1–39) je rozdělen do 3 základních kapitol (Původ a sociální vazby; Jan ze Šelmberka na dvoře Vladislava II. Jagellonského; Majetky) následovaných přílohami (s. 40–43).

V první kapitole, která má poněkud zavádějící název Původ a sociální vazby, diplomantka dle vlastních slov představuje „krátkou biografii“ Jana ze Šelmberka, v níž nás stručně seznamuje s Janovými rodiči, respektive s kognatickou větví a jejich politickými konexemi a preferencemi, přičemž o agnátch zmínky vypouští, lakonicky pouze zmiňuje jejich nevýznamnost. Je zde nástin obou Janových manželství a jeho potomků, jenž měl se svojí první ženou. Většina textu je věnována Janově charakteristice z pohledu Bohuslava z Lobkovic (jelikož není uvedena bližší datace, čtenář si musí domyslet, kterého z nich má autorka na mysli), a otázky počátků Janovy politické dráhy, resp. prvních dochovaných zmínek z pramenů.

V druhé kapitole se autorka věnuje finančním problémům Vladislavova dvora, kde vyslovuje na základě analogie s Vilémem z Pernštejna hypotézu o Janovi ze Šelmberka jakožto královském věřiteli. Zde postrádám k této problematice mladší studie (viz např. Trnka, Pavel: *Výdaje dvora Vladislava Jagellonského v letech 1471-1490*. In: *Dvory a rezidence ve středověku III. Mediaevalia Historica Bohemica*, Praha 2009, s. 271–292.). Druhá kapitola je rozdělena na 3 samostatné podkapitoly, jež se zabývají důležitými úřady, které Jan ze Šelmberka v průběhu své politické kariéry zastával: 2.1. Politik a člen královské rady; 2.2. Nejvyšší kancléř Království českého a 2.3. Nejvyšší komorník Království českého. Struktura práce není chronologická, jak Andrea Stejskalová vysvětluje v úvodu BP, podkapitoly jsou řazeny dle významu jednotlivých Janových úřadů.

Největším problémem této stezejní kapitoly/podkapitol je nedostatek dochovaných pramenů, autorka je tak odkázána na obecný popis jednotlivých úřadů, které by spíše svědčily práci se specializací na dějiny správy. Text je následně proložen informacemi z primárních materiálů, které se k Janově osobě dochovaly. Nicméně citace pramenů postrádají analýzu a interpretaci, což je příznačné pro celý text práce. Citace jsou často vytržené z kontextu (viz např. „...neboť také i jiné pány a rytieřstvo, radu naši,...“, s. 10, „jako poselství lásky, smířlivosti a milosrdenství“, s. 11) a postrádají tak smysl. Nadto obě citace nejsou řádně odkázány, což je vážný prohřešek jakéhokoli odborného textu. Jelikož se však jedná o BP z programu učitelství, tento nedostatek lze přehlédnout.

Vážnější výhrady mám však k autorčině argumentaci. Informace získané z odborné literatury a pramenů pouze konstatuje, ale nijak nehodnotí. Viz např. na s. 13 Andrea Stejskalová upozorňuje na rozpor v odlišném pohledu českých historiků na přínost Jana ze Šelmberka při uzavírání Kutnohorského smíru, avšak tento rozpor pouze konstatuje, aniž by k této problematice předložila jakékoli argumenty či vlastní postoj.

Výsledná autorčina argumentace, která je důsledkem torzovitosti dochovaného materiálu a nezbytného uchylování se k analogiím a zobecňování, je problematická. Andrea Stejskalová dochází k samozřejmým závěrům, že na základě „*velkého množství dochovaných dokumentů*“ (s. 17) Jana ze Šelmberka v úřadě nejvyššího kancléře a poté i nejvyššího komorníka lze *vyvozovat jeho značný vliv na krále i mocné šlechtice* či „*Z tohoto dokumentu můžeme usuzovat, že se Jan velice dobře orientoval v politickém životě a znal i fungování celého dvora,*“ (s. 17) - opomíjí význam samotných úřadů nejvyššího kancléře i komorníka, jejich pravomoci i povinnosti na tyto úřady vázané, i předpokládané schopnosti, které osoby v těchto pozicích musely splňovat, a připisuje je čistě osobnosti Jana ze Šelmberka. Totéž platí o argumentaci na s. 27, kde je pro autorku *důkazem rostoucího vlivu Jana ze Šelmberka a jeho authority mezi šlechtou* apel Šliků, kteří se na něj obracejí v rámci soudního řízení. Jde o naivní argumentaci, neboť na koho jiného by se měli obracet než na nejvyššího komorníka, k němuž z podstaty procesního práva měly tyto apely směřovat? Též na s. 27 zdrazňuje význam Jana ze Šelmberka na základě tvrzení, že ovlivnil obsazení postu nejvyššího purkrabího. Zde argumentuje dopisem Kryštofa ze Švamberka i Janovou odpovědí, která je však v textu zamlčena, a je zde pouze konstatován výsledek. Musíme tak autorčiným závěrům bez předložených důkazů důvěřovat.

K heuristice (autorka pracuje s archivními i editovanými prameny), gramatice a stylistice, až na jisté překlepy, vážnější výhrady nemám. Na formální stránce textu je patrná poctivá řemeslná práce, snad jen drobné výhrady: v závěrečném seznamu archivních pramenů neuvádíme každou archiválii samostatně (jde o týž fond); v pozn. 26 chybí u odkazovaného zdroje konkrétní paginace; studentka nemá jasno v pojmech rodokmen a vývod viz příloha na s. 40.

Nerozumím autorčině argumentaci ze s. 24, kde uvádí „*Zároveň při ještě podrobnější analýze pramenů se dozvíme o možnosti dědění této funkce [nejvyššího komorníka], ovšem nijak formálně neukotvené, tu můžeme dokázat i v případě Jana ze Šelmberka a jeho syna Jaroslava.*“ Tuto debatu doporučuji rozvést u obhajoby.

Heuristika B

Práce s prameny a literaturou D

Přínos BP D

Argumentace D

Jazyk B

Formální stránka BP A

K bakalářské práci nemám vážnější výhrady a doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou.....C.....

V Hradci Králové dne 4.6.2018

Mgr. Lenka Doová, Ph.D.
oponentka bakalářské práce